

rijeka Una

rijeka Grab

rijeka Vrljika

Delegacija Europske unije u Republici Hrvatskoj
Trg žrtava fašizma 6, 10 000 Zagreb
Tel: +(385) 1 4896 500
Fax: +(385) 1 4896 555
E-mail: delegation-croatia@ec.europa.eu
Web: www.delhrv.ec.europa.eu

Projekt provodi:
Zelena akcija / FoE Croatia
Frankopanska 1, 10 000 Zagreb
Tel/fax: +(385) 1 4813 096
E-mail: za@zelena-akcija.hr
Web: www.zelena-akcija.hr

rijeka Ruda

Ovaj letak nastao je kao dio projekta "Što članstvo u EU znači za Hrvatski okoliš?"

Poglavlje okoliš jedno je od najvećih poglavlja EU *acquis communautaire*. Standardi zaštite okoliša koje zahtijeva EU općenito su znatno viši od onih koji su sada na snazi u Hrvatskoj, a i tamo gdje nisu ne priječe Hrvatsku u primjeni još viših standarda od onih koje pravna stečevina EU propisuje kao minimalne. Kako bi se uskladila s EU standardima zaštite okoliša Hrvatska će u predstojećem razdoblju morati donijeti velik broj novih zakona i propisa te provesti opsežne reforme i ulaganja u infrastrukturne projekte.

Jedan od bitnih predujeta da bi proces usklađivanja s zakonodavstvom EU na ovom području bio uspješan, je i sudjelovanje javnosti u izgradnji novog sustava zaštite okoliša, i to kako one stručne tako i najširih slojeva građana. Za kvalitetnu javnu raspravu nužna je, pak, određena razina znanja i informiranosti svih sudionika. Nažalost, naš je dojam da je Hrvatska javnost općenito slabo informirana o procesu približavanja Hrvatske EU u području zaštite okoliša i da se većina informacija svodi na rijetke i često nejasne napise u medijima. Taj se kompleksan proces uglavnom doživljava kao tek još jedna od formalnih prepreka na putu ka punopravnom članstvu u EU i ne uvida se dalekosežan utjecaj koji će on imati na kvalitetu života svih građana RH.

Zelena akcija / Friends of the Earth Croatia iz tog je razloga odlučila provesti ovaj projekt koji bi trebao javnosti pružiti sustavni pregled najvažnijih tema vezanih uz pridruživanje Hrvatske EU u području okoliša, te potaknuti široku javnu raspravu o ovim pitanjima.

Projekt "Što članstvo u EU znači za Hrvatski okoliš?" financira Europska unija kroz program IPA INFO 2008.

Instrument prepristupne pomoći (IPA) pruža pomoć unutar okvira Europskog Partnerstva za potencijalne zemlje kandidatkinje i Pristupnog partnerstva zemalja kandidatkinja

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Zelene akcije / FoE Croatia i ni na koji se način ne može smatrati da odažava gledišta Europske unije.

"Europsku uniju čini 27 zemalja članica koje su odlučile postupno povezivati svoja znanja, resurse i sudbine. Zajednički su, tijekom razdoblja proširenja u trajanju od 50 godina, izgradile zonu stabilnosti, demokracije i održivog razvoja, zadržavajući pritom kulturnu raznolikost, toleranciju i osobne slobode. Europska unija posvećena je dijeljenju svojih postignuća i svojih vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica." Europska komisija izvršno je tijelo EU.

Ovaj letak objavljujemo u sklopu projekta "Što članstvo u EU znači za hrvatski okoliš" kojeg financira Europska unija kroz program IPA INFO 2008

Pridruživanje Hrvatske EU i promjene u sustavu upravljanja vodama

Pridruživanje Hrvatske EU i promjene u sustavu upravljanja vodama

ŠTO JE OKVIRNA DIREKTIVA O VODAMA?

Okvirna direktiva o vodama (Water Framework Directive - WFD) na snazi je od 22. prosinca 2000., a svrha joj je uspostavljanje okvira za zaštitu svih voda (unutarnjih površinskih voda, prijelaznih voda (bočatih), obalnih voda i podzemnih voda). Prema Direktivi zemlje članice obavezne su spriječiti daljnje uništavanje, te poboljšati i ponovno uspostaviti status vodnih ekosustava , kao i kopnenih ekosustava i močvara koji izravno ovise o vodi. Njezin cilj je postići „dobar ekološki i kemijski status“ do 2015. godine u cijeloj EU i okolnim zemljama. Kao polazna točka za ovaj cilj uzima se gotovo neporemećena prirodna vodna ekologija - flora i fauna.

Direktiva se bavi sa tri središnja čimbenika vodenog ekosustava:

1. Kvalitetom vode koja može biti ugrožena ljudskim djelatnostima, industrijom, poljoprivredom i sl.;
 2. Količinom vode koja može biti ugrožena crpljenjem, prekomjernim korištenjem, poremećajem vodnog režima rijeka;
 3. Vodenim staništem kojeg čini morfologija rijeka, jezera i obala koji može biti ugrožen kanaliziranjem, urbanizacijom, obradom tla, i dr. Osnovni temelj Direktive - količina, kvaliteta i stanište jednako su važni i međusobno ovisni čimbenici za postizanje dobrog ekološkog statusa - onog koji je nužan za očuvanje vodene biološke raznolikosti, svih vodno-ovisnih ekosustava i čovjekovih potreba za vodom.
- Sve države članice EU, kao i one u postupku pristupanja, dužne su unijeti odredbe ove Direktive u svoje zakonodavstvo i raditi na postizanju njenih ciljeva.

Direktiva se provodi kroz planske dokumente, pa svaka zemlja članica mora donijeti integrirani plan upravljanja za svaki riječni sliv, koji se donosi na 6 godina, a nakon toga ide u reviziju. Integrirani pristup jednako vrednuje ekonomski, socijalni i ekološki aspekt pojedinog riječnog područja.

Za upravljanje riječnim slivovima na državnom području Republike Hrvatske utvrđuju se sljedeća vodna područja:

1. vodno područje rijeke Dunav i
2. jadransko vodno područje.

ŠTO OKVIRNA DIREKTIVA O VODAMA MOŽE UČINITI ZA VAS?

Postizanje dobrog statusa voda neće dovesti samo do ekološkog očuvanja voda, već također i do sljedećih društveno-ekonomskih dobiti:

- Povećane sigurnosti od vode (poplava) dugoročnim cjelovitim upravljanjem riječnim slivovima
- Održivog upravljanja vodama - smanjenja troškova za održavanje sustava
- Manjih troškova za obradu voda poboljšanjem riječnih ekosustava i korištenjem prirodnih pročistača voda
- Visoko kvalitete voda na raspolaganju za sve potrebe
- Očuvana staništa rijeka, jezera, močvarnih područja, obala, te biljne i životinjske vrste održat će se za buduće generacije
- „Zdrav ekosustav“ omogućit će razvoj ribolova i turizma
- Stvaranje radnih mjesta kroz dodatne projekte za rijeke, administraciju, nadzor i sl.

KOJA JE VAŠ A ULOGA U PROVEDBI OVE DIREKTIVE?

Sudjelovanje javnosti ima jako visoko mjesto u Direktivi i ključni je čimbenik u novoj eri upravljanja vodama. Članak 14. Direktive zahtjeva od zemalja članica da potaknu aktivno sudjelovanje svih zainteresiranih strana u provedbi Direktive. Zahtjeva se javno informiranje i konzultacije u pripremi i reviziji planova upravljanja riječnim područjima. Ovo uključuje pristup dokumentima, podlogama i podacima koji se upotrebljavaju za pripremu nacrta plana.

KAKO TO DEFINIRA ZAKON O VODAMA?

Zakon definira kako se u donošenju planskih dokumenata osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti.

Planski dokumenti upravljanja vodama su Strategija upravljanja vodama, Plan upravljanja vodnim područjem, višegodišnji programi gradnje, financijski plan Hrvatskih voda, Plan upravljanja vodama i detaljni planovi uređenja.

Povrh toga, Zakon predviđa kako javnost mora biti upoznata s bitnim informacijama o pružanju vodnih usluga.

Sva vodna dokumentacija se vodi i koristi prema načelu javnosti sukladno propisima o pravu na pristup informacijama, a mogu se dobiti na temelju zahtjeva ili u digitalnom obliku u okviru Informacijskog sustava voda.

KAKO ĆE TEČI PROCES SUDJELOVANJA JAVNOSTI?

1. Objavljivanje vremenskog rasporeda i programa rada na planu ili strategiji, te popis konzultacija koje treba obaviti - najmanje 3 godine prije početka razdoblja za koje se plan ili strategija donose.
2. Objavljivanje pregleda značajnih vodnogospodarskih pitanja na tim vodnim područjima - najmanje 2 godine prije početka razdoblja na koje se plan ili strategija odnose.
3. Objavljivanje nacrta strategije ili plana - najmanje godinu dana prije početka razdoblja na koje se plan ili strategija odnose.
4. Pisanim zahtjevima pojedinim pravnim i fizičkim osobama odobriti će se uvid u popratnu dokumentaciju koja je korištena prilikom izrade plana ili strategije.
5. Najmanje 6 mjeseci će se osigurati za pisane primjedbe na nacrt plana ili strategije.
6. O nacrtu Plana za upravljanje vodnim područjima raspravljat će se i na Savjetu za to vodno područje. Savjet će se sazivati za svako vodno područje, a čine ga predstavnici regionalne i lokalne samouprave, korisnika voda i nevladinih organizacija.

Daljnji proces sudjelovanja javnosti u donošenju planskih dokumenata provodit će se u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša.

Kako bi se i Direktiva i Zakon uspješano primijenili i zacrtani ciljevi postignuli, nužna je cjelovita promjena u načinu razmišljanja i odgovornih institucija, ali i javnosti. Prvi su navikli kako sustav upravljanja vodama mogu držati zatvorenim, bez uplitanja drugih relevantnih sektora i javnosti; a ovi drugi nisu navikli na izražavanje svoga mišljenja, prvenstveno zbog nepostojanja tradicije sudjelovanja javnosti, ali i straha koji ima korjene u bivšem sistemu. Dodatno, činjenica je da vlada opće nepovjerenje prema tijelima javne vlasti, te možda radi toga građani smatraju kako svojim sudjelovanjem u postupcima donošenja odluka neće uspjeti ništa promijeniti.

VAŽNO! Cjelovito upravljanje vodama i zaštita vodnih ekosustava moguće je samo uz usku suradnju, uvažavanje i vrednovanje svih interesa podjednako!

PROPISI:

Zakon o vodama, NN 153/09

Pravilnik o postupku i objavljivanju obaveznog informiranja javnosti i sudjelovanja korisnika voda u izradi planskih osnova upravljanja vodama, NN 70/08
Zakon o zaštiti okoliša, NN 110/07